

Nr 141

Av herrar **Holmberg** och **Hagberg**, om övergång till helt statlig drift vid gruvor och därtill hörande anläggningar inom Västerbottens län.

I förslaget till kapitalbudget för 1958/59 har föreslagits att ett belopp på 3 000 000 skall ställas till förfogande för vissa nyanläggningar m. m. vid de statliga malmfyndigheter som Bolidens gruvaktiebolag bearbetar. Enligt legodriftsavtalet mellan bolaget och kronan skall nämligen anläggningar och anskaffning av byggnader, maskiner, inventarier etc. vid gruvfälten i fråga bekostas av kronan. Riksdagen har hittills anvisat sammanlagt 24 678 500 kronor för sådana anläggningar vid Adakfältet och Bjureforsfältet i Norsjö socken samt Rävliidenfältet i Lycksele socken. Det nu aktuella anslaget skall företrädesvis användas för fortsatta undersökningar och utbyggnad inom Adakfältets fyndighet.

Det är emellertid meningen att ytterligare utvidga Bolidenbolagets brytningsrätt inom statliga gruvfyndigheter i Västerbotten, och i samband därmed förutses också att staten skall investera ytterligare betydande belopp inom de närmaste åren. Fram till 1960 beräknas sådana kostnader vid Brännmyran uppgå till sammanlagt 4 miljoner och i Lindsköldsgruvan till 5,5 miljoner, vartill kommer andra undersökningar som enbart för kommande budgetår beräknas till en halv miljon kronor.

Vi gör självfallet ingen invändning mot att investeringar sker för att utnyttja naturtillgångarna i Norrland. Det är tvärtom vår mening att betydligt mera borde göras därvidlag, framför allt med sikte på att åstadkomma industrier för *förädling* av malmerna inom de län där brytningen sker. Särskilt nu, när arbetslösheten åter ökar på ett oroväckande sätt inom de nordligaste länen, bör målmedvetna åtgärder vidtagas för att snabbt få till stånd en betydande expansion av gruvdrift och malmförädling inom dessa län.

När det är kronan som äger malmfälten och kronan också måste göra investeringarna för att möjliggöra gruvdriften borde också vinsten av gruvdriften helt tillfalla kronan.

Tvärt emot sådana önskemål förefaller det nu vara meningen att bereda privatkapitalisterna i Bolidenbolaget ökade möjligheter att skaffa sig vinster på statens bekostnad. Så är nämligen otvivelaktigt innebörden av de uppgifter som departementschefen lämnat om det nya legodriftsavtal som håller på att utarbetas i stället för det som utlöper den 31 december 1960. Dels

skall bolaget få brytningsrätt på nio nya utmål inom Västerbottens gruvfält, tillhöriga kronan, och dels skall ersättningsbestämmelserna ändras på ett sätt som tydligen kommer att ge bolaget ännu större favörer än tidigare.

Departementschefen har visserligen förklarat att riksdagen skall få tillfälle nästa år att ta del av förslaget till nytt legodriftsavtal, men vi anser att nackdelarna av den nuvarande anordningen är så tydliga att riksdagen nu bör råda regeringen att, i stället för ett nytt legodriftsavtal, förelägga riksdagen ett förslag som går ut på att staten själv skall svara för gruvdriften vid kronans malmfyndigheter i Västerbotten.

Med hänvisning till vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om förslag med syfte att från och med 1 januari 1961 övergå till helt statlig drift vid gruvor och därtill hörande anläggningar inom Västerbottens län.

Stockholm i januari 1958

Helmer Holmberg

Hilding Hagberg

Nr 142

Av herr **Kristenson** i Göteborg **m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 29, med förslag till strålskyddslag *m. m.*

I proposition nr 29/1958 föreslås en ny strålskyddslag. Förslaget har föregåtts av ett utredningsarbete av 1951 års strålskyddskommitté. Den kommittén har varit av den bestämda uppfattningen, att lagstiftningen om semesterförlängning för arbetstagare i radiologiskt arbete med det snaraste bör bli föremål för översyn. Kommittén har dock själv inte ansett sig kompetent att framlägga förslag i ämnet. Kommittén har vidare anført, att den vidgade användningen av joniserad strålning inom industrien ställer semesterfrågan i ett nytt läge. Tidigare när radiologiskt arbete nästan uteslutande var en företeelse inom medicin och odontologi kunde, enligt kommitténs mening, en relativt generös syn på semesterförlängningen anses berättigad, eftersom arbetstagaren i vårdens intresse måste utsättas för skadlig bestrålning. I industriellt radiologiskt arbete anser kommittén, att »några etiska motiv» av liknande art inte kan åberopas för arbetstagaren. Skyddsanordningar skall där ovillkorligen vara så beskaffade, att arbetstagaren normalt icke utsättes för stråldoser överstigande den storlek, som av strålskyddsmyndigheten kan medgivas. Skadliga stråldoser skulle enligt kommitténs me-